

Súd: Okresný súd Trebišov
Spisová značka: 6C/240/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7915205528
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 05. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Renáta Ďurková
ECLI: ECLI:SK:OSTV:2018:7915205528.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trebišov sudkyňou JUDr. Renatou Ďurkovou v spore žalobcu: B. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XXX/XX, XXX XX R. nad D., právne zastúpeného: JUDr. Jaroslava Oravcová, advokátka, Dobrianskeho 1651, 093 01 Vranov nad Topľou, proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., Pribinova 25, 824 96 Bratislava, IČO: 35 792 752, právne zastúpeného: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom Kubániho 16, 811 04 Bratislava, v konaní o určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy, takto

rozhodol:

- I. Súd určuje, že dohoda o zrážkach zo mzdy a iných príjmov dlžníka č. 8300030855 zo dňa 18.08.2010 uzavretá medzi žalobcom a žalovaným je neplatná.
- II. Žalobcovi priznáva nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% voči žalovanému.

odôvodnenie:

1. Žalobca žiadal aby súd určil, že Dohoda o zrážkach zo mzdy uvedená vo výroku tohto rozsudku uzavretá medzi účastníkmi je neplatná. Návrh odôvodnil tým, že žalovaný porušil povinnosti ako účastník zmluvy o spotrebiteľskom úvere tým, že v návrhu zmluvy ako spôsob zabezpečenia záväzku naformuloval dohodu o zrážkach zo mzdy, na základe ktorej malo vzniknúť žalobcovi právo, aby v prípade riadneho neplnenia úverového záväzku zo strany žalobcu zabezpečil toto plnenie zrážkami zo mzdy žalobcu. Podľa žalobcu ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku a teda v tej časti nemôže byť Dohoda o zrážkach zo mzdy platným právnym úkonom.

2. Žalovaný vo vzťahu k návrhu na určenie namieta jeho neprípustnosť v zmysle ustanovení CSP. Určovacia žaloba je v zmysle ustanovení CSP ohľadne právnej skutočnosti prípustná len vtedy, ak to ustanovuje osobitný predpis. Podaná žaloba je neprípustná podľa § 137 písm. c) CSP (žalobca sa nedomáha určenie práva) a je neprípustná aj podľa písm. d) uvedeného ustanovenia (žiadny osobitný zákon takýto typ žaloby neupravuje). Medzi žalobcom ako dlžníkom a žalovaným ako veriteľom bola uzavretá zmluva dňa 18.08.2010 zmluva o revolvingovom úvere č. 8300030855. Pri jej uzavretí bol žalobcovi predložený aj návrh dohody o zrážkach zo mzdy s rovnakým číslom. Zo žaloby nevyplýva, že by žalobca poprel možnosť prečítania, resp. oboznámenia sa s obsahom dohody. Ďalej žalovaný poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3Cdo 81/2011. O tom, že žalovaný vyžaduje na poskytnutie úveru uzatvorenie dohody o zrážkach, žalobca vedel, nakoľko tento údaj je povinnou obsahovou náležitosťou formulára. O rovnakej dohode o zrážkach zo mzdy rozhodol aj Krajský súd v Bratislave, č. k. 6Co/142/2016-86 a Krajský súd v Banskej Bystrici, č. k. 4Co/236/2016-63. V prípade predtlačenej formy dohody o zrážkach zo mzdy žalovaný poukázal na skutočnosť, že zmluvné podmienky v spotrebiteľských vzťahoch sa vyznačujú vo všeobecnosti tým, že sú vopred naformulované dodávateľom. Toto je reálnym faktom plynúcim z praxe spotrebiteľských vzťahov, a tiež aj z úpravy v Občianskom zákonníku. Dohoda o zrážkach zo mzdy je zákonný spôsob zabezpečenia pohľadávky, pre ktorej uplatnenie sa žiadne súdne rozhodnutie o pohľadávke nevyžaduje ani nepredpokladá.

Prostredníctvom dohody o zrážkach zo mzdy sa pristupuje k splneniu povinnosti dlžníka, t. j. k úhrade splátok úveru. Podstatou dohody o zrážkach zo mzdy je, že platiteľ mzdy dlžníka uhradza na základe dlžníkovho súhlasu vyjadreného v dohode o zrážkach zo mzdy jeho splatný dlh pomocou zrážok zo mzdy, a tieto poukazuje na účet veriteľa, čím sa spláca veriteľova pohľadávka. Na použitie tohto inštitútu sa neviaže schválenie rozhodnutím súdu, ani žiadna súdna kontrola, ale existencia právnej skutočnosti, napr. porušenie povinnosti vyplývajúcej zo zmluvy, v tomto prípade nesplácanie dohodnutých splátok. K námietke subjektívneho určenia výšky dlhu veriteľom, poukazuje žalovaný na to, že výška zrážky zo mzdy je prísne regulovaná právnymi predpismi. Zákon presne určuje, v akej maximálnej výške zrážky zo mzdy možno vykonávať, pričom ani dohodou zmluvných strán nemožno dospieť k tomu, aby bola zrážka vykonaná v rozpore so zákonným znením. Žalovaný rovnako poprel tvrdenia žalobcu o rozpore tohto zabezpečovacieho prostriedku s právom Európskej únie. Poukázal na to, že dňa 15.12.2015 bola opätovne schválená novela zákona č. 129/2010 Z.z., ktorá nadobudla účinnosť dňa 23.12.2015, kde podľa jej článku VI. bod 8 - „Získanie spotrebiteľského úveru nemožno podmieniť uzavretím vzájomnej závislej zmluvy, s výnimkou poisťovnej zmluvy alebo zmluvy o zabezpečení záväzku spotrebiteľa ručením, zrážkami zo mzdy a z iných príjmov alebo záložným právom dojednaných za podmienok ustanovených zákonom, ak je to primerané vzhľadom na spotrebiteľský úver a okolnosti jeho poskytnutia; ustanovenia tohto zákona alebo osobitného predpisu o zákaze alebo neprijateľnosti zabezpečenia záväzku spotrebiteľa týmito nie sú dotknuté.“ Žalovaný ďalej poprel tvrdenia žalobcu v oblasti ust. § 5a ods. 1 písm. a) zákona o ochrane spotrebiteľa. Zákaz retroaktivity je založený na tom, že právna norma nepôsobí späť, ale pôsobí do budúcnosti. Nie je preto možné aplikovať znenie právnej normy § 5a ods. 1 zákona č. 250/2007 Z. z. zavedené účinnosťou od 01.05.2014 na dohody o zrážkach zo mzdy z roku 2013.

3. Súd na základe vykonaného dokazovania zistil nasledovné:

4. Medzi stranami nie je sporné, že uzavreli Zmluvu o spotrebiteľskom revolvingovom úvere zo dňa 18.08.2010 č. 8300030855 a tiež aj Dohodu o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov. Rovnako nie je sporné, že žalobca dal písomný súhlas k tomu, aby v prípade, ak nastanú podmienky uvedené v dohode o zrážkach zo mzdy, môže žalovaný požiadať zamestnávateľa žalobcu o plnenie nesplatennej časti úveru formou zrážok zo mzdy žalobcu.

5. Rovnako nie je sporné, že žalovaný požiadal zamestnávateľa žalobcu o vykonávanie zrážok.

6. Súd zistil z potvrdenia vyhotoveného zamestnávateľom žalobcu zo 18.03.2015, že žalovaný doručil dňa 11.01.2011 zamestnávateľovi žalobcu dohodu o zrážkach zo mzdy č. 8300030855, aby tento vykonával zrážky zo mzdy žalobcu na splatenie úveru, ktorý poskytol žalovaný žalobcovi pod č. 8300030855 v prospech žalovaného.

7. Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

8. Podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlíšné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

9. Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

10. Podľa § 53 ods. 4 písm. l) Občianskeho zákonníka za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré obmedzujú prístup k dôkazom alebo

ukladajú spotrebiteľovi povinnosti niesť dôkazné bremeno, ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah, mala niesť iná zmluvná strana.

11. Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

12. Podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva.

13. Podľa § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon alebo osobitné predpisy na ochranu spotrebiteľa priznávajú, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

14. Podľa § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

15. Vychádzajúc z vyššie uvedených zistení a citovaných právnych ustanovení, súd v súlade s ustanovením § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka rozhodol, že Dohoda o zrážkach zo mzdy uvedená vo výroku tohto rozsudku je neplatná.

16. Dohoda o zrážkach zo mzdy obsahuje také znenie, ktoré jednoznačne stavia žalobcu do nevýhodnej pozície oproti žalovanému. Vychádzajúc z ustanovenia § 53 ods. 4 písm. l) Občianskeho zákonníka, vykonaním dohody o zrážkach zo mzdy v čase, keď základ alebo výška pohľadávky - úveru je medzi účastníkmi úverovej zmluvy sporná, dovoľuje táto situácia žalovanému ako veriteľovi bez ohľadu na možné námietky dlžníka subjektívne vyložiť otázku plnenia povinnosti dlžníka v rozpore so skutočným stavom a bez akéhokoľvek odôvodnenia vo vzťahu k zamestnávateľovi dlžníka začať realizovať zrážky zo mzdy dlžníka aj po dobu spornosti základu a výšky úverovej pohľadávky. Dlžník za žiadnych okolností nemôže zabrániť tomu, aby prípadný postup žalobcu ako veriteľa mohol zvrátiť vo svoj prospech v prípade, že žalobca ako veriteľ v rozpore so skutočnosťou posúdil dodržiavanie povinnosti dlžníka pri splácaní úveru. Takýto postup žalobcu ako veriteľa je zameraný jednoznačne na to, aby obmedzil dlžníka pri uplatňovaní svojich práv takým právnym spôsobom, aký mu poskytuje napr. inštitúcia námietok alebo návrhu na zastavenie exekúcie v exekučnom konaní. V prípade výkonu dohody o zrážkach zo mzdy zamestnávateľ dlžníka nemá možnosť odmietnuť vykonávanie zrážok alebo toto pozastaviť, aj keby sa toho dlžník ako zamestnanec domáhal. Rovnako nemá možnosť zadržať zrazené čiastky mzdy ako je to v prípade exekučného konania.

17. Dohodou o zrážkach zo mzdy, ktorá neobsahuje žiadne podmienky, splnením ktorých by zamestnávateľ dlžníka mohol odmietnuť, pozastaviť alebo nevyplácať zrážky zo mzdy pre veriteľa - žalovaného sa obmedzuje prístup dlžníka k dôkazom a skryto sa stanovuje povinnosť pre dlžníka ako spotrebiteľa niesť dôkazné bremeno, ktoré by podľa práva mal niesť veriteľ - žalobca. Dohoda o zrážkach zo mzdy ako zabezpečovací úkon na splatenie úveru by mohla spĺňať podmienky platnej zmluvy ale iba vtedy, ak by bola uzavretá na splácanie dlhu, ktorý už ku dňu uzavretia dohody existoval. Tým, že žalovaný podmienil uzavretie úverovej zmluvy podpísaním dohody o zrážkach zo mzdy na splatenie dlžnej časti úveru ku ktorej má dôjsť až po uzavretí dohody o zrážkach porušil žalovaný svoju povinnosť uvedenú v § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka tým, že spôsobil značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech žalobcu.

18. Ako neprijateľnú podmienku, ktorou je dohoda o zrážkach zo mzdy ako súčasť zmluvy o spotrebiteľskom úvere, kvalifikoval Krajský súd v Košiciach vo svojom rozsudku z 19.06.2014 č.k. 5 Co/554/2013 vo veci Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 16C/111/2012 a v rozsudku z 22.3.2016 č.k. 5Co/176/2015 vo veci Okresného súdu Trebišov sp. zn. 12C/191/2014. Takouto dohodou sa umožňuje veriteľovi obísť preskúmvanie splnenia podmienok, ktoré sú rozhodujúce pre posúdenie splnenie povinnosti dlžníka - spotrebiteľa.

19. Podľa § 5a ods. 1 písm. a/ zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa účinného od 1.5.2014, neprípustné je zabezpečenie uspokojenia pohľadávky alebo splnenie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy

dohodou o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov v prospech predávajúceho alebo inej osoby, ibaže táto dohoda bola uzavretá vo forme osobitnej listiny, spotrebiteľ bol poučený o dôsledkoch jej uzavretia a mal možnosť ju odmietnuť. Neplatnosť predmetnej dohody o zrážkach zo mzdy vyplýva zo spôsobu, akým bola táto dohoda uzavretá, a to ako formulárová zmluva, obsah ktorej bol vypracovaný a koncipovaný žalovaným, a žalobca ako účastník tohto zmluvného vzťahu nemal možnosť obsah týchto zmluvných podmienok ovplyvniť. Preto spotrebiteľ sa v takejto situácii dostáva v porovnaní s predajcom do nevýhodného postavenia, keď je do značnej miery obmedzená jeho vyjednávacia povinnosť tým, že do vopred vypracovaných zmluvných podmienok bolo pojaté aj zabezpečenie záväzku dlžníka formou dohody o zrážkach zo mzdy. Už samotná táto skutočnosť vylučuje možnosť, aby bez súhlasu žalobcu, ako spotrebiteľa, s touto zmluvnou podmienkou bola uzavretá samostatná úverová zmluva. Spotrebiteľ sa tak zákonite zbavuje svojej možnosti, aby zásah do jeho práv vyvolaný formou zrážok z jeho mzdy bol vykonávaný iba zákonným postupom na základe exekučného titulu a to formou exekúcie. Práve vykonávanie zrážok na základe takejto neplatnej dohody zbavuje spotrebiteľa možnosti ochrany pred takýmto neoprávneným zásahom a preto nevyplýva ani naplnenie zákonných predpokladov v zmysle hore citovaného ust. § 5a ods. 1 písm. a/ zákona č. 250/2007 Z.z. a to, že by žalobca bol poučený o dôsledkoch jej uzavretia a mal možnosť ju odmietnuť. Keďže z výsledkov vykonaného dokazovania to nevyplývalo, je jednoznačne neprípustné zabezpečenie uspokojenia pohľadávky alebo splnenia záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy dohodou o zrážkach zo mzdy a iných príjmov v prospech predávajúceho alebo inej osoby s odkazom práve na ust. § 5a ods. 1 písm. a/ zákona č. 250/2007 Z.z. (rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 15.03.2018, sp. zn. 3Co/146/2017)

20. Neplatnosť dohody o zrážkach zo mzdy bezprostredne súvisí aj s neprijateľnosťou zmluvných podmienok, ktoré sú v rozpore s ust. § 54 ods. 1 OZ, keďže predložením dohody zamestnávateľovi žalobcu veriteľ - žalovaný sám určuje výšku dlhu jednostranne, bez akéhokoľvek odsúhlasenia súdom, pričom ide o možnosť postihnúť majetok žalobcu podľa vôle veriteľa, ktorý stanovuje výšku pohľadávky a jej príslušenstva, a žalobca ako spotrebiteľ nemá možnosť priamo voči svojmu zamestnávateľovi zrážky zo mzdy zastaviť.

21. Je potrebné vziať na zreteľ ustálenú judikatúru Súdneho dvora EÚ týkajúcu sa nekalých podmienkach v spotrebiteľských veciach ohľadom povinnosti vnútroštátneho súdu preskúmať aj bez návrhu nekalosť zmluvných podmienok v spotrebiteľských zmluvách, že je významným prvkom ochrany spotrebiteľa v práve EÚ a že ak by vnútroštátne právo umožnilo veriteľovi obísť takéto preskúmanie prostredníctvom uzavretia dohody o zrážkach zo mzdy, išlo by o pozbavenie Smernice 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, jej užitočného účinku (Effet Kutilén).

19. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Keďže žalobca bol v konaní plne úspešný, súd mu v súlade s citovaným zákonným ustanovením priznal náhradu trov konania v pomere 100 % voči žalovanému. V súlade s § 262 ods. 1 CSP súd rozhodoval len o nároku na náhradu trov konania, o ich výške podľa § 262 ods. 2 CSP rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia odvolanie na Okresný súd Trebišov (§ 362 ods.1 CSP).

Podľa ust. §-u 363 CSP, v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa ust. §-u 364 CSP, rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa ust. §-u 365 ods. 1 CSP, odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP, odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v ods. 1, ak táto vada má vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 CSP, odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozhodnutím splnená v stanovenej lehote, možno sa jej splnenia domáhať návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu.